

Mundtlig beretning

Lejre Lærerforening – generalforsamling

Kære kolleger

Jeg har et sted på loftet et avisudklip med et interview med en ung, nyuddannet lærer på hendes første arbejdsdag på Byvangskolen i Slangerup. Hun er klasselærer i 1.a og opgaverne er mange. Men hun tror på, at hun er god nok. Det siger hun til avisen, som bruger det i overskriften. Hun tror på, at hun kan klare opgaven, og hun har ambitioner om, at alle børn hver dag skal gå hjem og føle, at de er blevet set og hørt af deres lærer.

Den unge lærer er mig. Jeg vidste godt, at første år som lærer ville blive hårdt. Jeg havde fået en bog om det. Men jeg havde rammerne til, at jeg kunne lykkes med opgaven. Jeg skulle undervise 22 lektioner om ugen. I de 19 var jeg sammen med en anden lærer eller pædagog, for det var en klasse med nogle udfordringer. Det var helt sikkert ikke udfordringer, som vi ikke ser i enhver 1. klasse i dag. Men tiden var en anden. Jeg var den nye lærer i 3 år. For personaleomsætningen var næsten 0, og vi skiftede kun, når en lærer eller børnehaveklasseleder gik på pension.

Siden er der sket meget med vores kære Folkeskole. Noget af det er godt. Meget er knap så godt. Og de arbejdsvilkår vi i dag byder nye lærere børnehaveklasseledere, er så ringe, at hver 4. nyuddannede forlader folkeskolen igen i løbet af de første år. Lærerne er den næststørste gruppe af offentligt ansatte, der rammes af arbejdsrelateret stress.

Det kan vi som samfund ikke være bekendt. Hverken over for vores elever eller over for lærere og børnehaveklasseledere.

Jeg har nået at være klasselærer i 20 år. Det har været en fantastisk rejse og en kæmpestor del af min læreridentitet. Jeg bærer langt over 100 børn i mit hjerte, ved jeg har gjort en kæmpe forskel og haft et meningsfuldt arbejdsliv. Lige som I har det.

Men i slutningen af september i dette skoleår sluttede det for nu til en sygefraværssamtale. Jeg var der ikke som bisidder denne gang. Jeg var selv sygemeldt. Stresssymptomer og tinnitus. Noget rigtig mange af jer og jeres kolleger også oplever i løbet af jeres arbejdsliv. Og nu havde min leder besluttet, at jeg ikke længere skulle være klasselærer. Det hang ikke sammen med min opgave som næstformand på kreds, og jeg halsede altid bagefter for at kunne følge med. Og det var heller ikke fair over for min makker, Karoline, som alt for ofte stod alene på skolen for at håndtere akutte opståede situationer. Først blev jeg ked af det. Klasselærerrollen ligger dybt i min lærer-dna. Men så kom lettelsen. En kæmpe byrde var løftet af mine skuldre. "Klasselæreren bærer folkeskolens mental load", lød en overskrift i Fagbladet

Folkeskolen før jul. Opgaven er siden jeg blev lærer for 20 år siden, kun vokset og vokset.

Opgaverne er mange.

Hverdagen er tæt pakket.

Tempoet er højt – og kompleksiteten i arbejdet er blevet markant større. Det gælder særlige behov, der skal tilgodeses i klasseværelserne, elever der har svært ved at indgå i fællesskabets rammer, forældre, øget dokumentationskrav, dialog- og netværksmøder, samarbejde med PPR og familiehus og modstridende krav fra mange sider.

Alt sammen noget, der opstår i hverdagen, som tager tid og kræfter, som bæres med hjem og somme tider holder én vågen om natten.

Og det er opgaver som slet, slet ikke anerkendes eller honoreres tilstrækkeligt på ledelsessiden, når skoleplanerne skal laves og opgaver tidsbestemmes til vores opgaveoversigte. Klasselærer i 2 klasser og 26 lektioner hænger ikke sammen. I Lejre Lærereforening ønsker vi os en aftale om tid på klasselæreropgaven. Men den skal give reelle forbedringer. Ellers kan det være lige meget.

Vi står midt i en tid, hvor skolen – både lærere, børnehaveklasseledere og elever – er under pres fra mange sider.

Samtidig er der noget helt grundlæggende på spil omkring folkeskolens rolle i vores samfund.

For skolen er ikke bare et sted, hvor børn lærer at læse, regne og stave.

Skolen er også en af vores vigtigste demokratiske institutioner. Og vi lever i en tid, hvor vi må indse, at demokrati og almen dannelse aldrig må være noget, vi tager for givet. Fascismen stikker sit grimme ansigt frem, både i Øst og i Vest. Alternativ “fakta” og påvirkningskampagner med milliarder i ryggen kalder på en veluddannet, kritisk tænkende og demokratisk dannet befolkning.

Det er i skolen, vi hver dag arbejder med dannelse, fællesskab, respekt og med børns mulighed for at finde deres plads i verden.

Og netop derfor gør det en forskel, hvilke rammer vi får lov at arbejde under.

Vi står samtidig midt i en valgkamp.

Og vi hører de første politiske løfter.

Blandt andet om mindre klasser i indskolingen, to-voksen-ordninger og loft på 14 elever i 0.-3. klasse.

Det lyder umiddelbart rigtig godt.

Og helt ærligt:

Lad bare valgkampen regne med penge.

For vores erfaring er, at det først er efter valget, at forhandlingerne starter, og der skal jo brede forlig bag.

Virkeligheden er, at folkeskolens økonomi fortsat er helt afgørende – og fortsat alt for stram.

Der peges fra økonomers side på, at der mangler 4 milliarder, kroner hvert eneste år, hvis skolen skal kunne følge med udviklingen i samfundet. Måske endnu mere.

Derfor glæder vi os i Lejre Lærerforening over, at denne valgkamp ikke kun handler om struktur, skoledage og nye overskrifter – men faktisk om økonomi og prioriteringer.

For uden en gevaldig økonomisk saltvandsindsprøjtning til folkeskolen, kommer vi ikke til at se de reelle forbedringer, vores hverdag kalder på.

På vores medlemskursus i januar sidste år havde vi et oplæg om magtanvendelse i skolen.

Og jeg tror, mange af jer gik hjem både overraskede og bekymrede.

For vi fik meget tydeligt belyst, hvor snævre og rigide reglerne faktisk er.

Hvor hurtigt en helt almindelig pædagogisk handling –
en hånd på skulderen,
en guidning ud af lokalet,
en indsats for at skabe ro i en meget presset situation –
kan ende som en klagesag.

Og i værste fald en personalesag.

Det skaber usikkerhed.

Og det skaber tilbageholdenhed.

Og det er ikke godt – hverken for eleverne eller for lærere og børnehaveklasseledere.

Der er heldigvis blevet lyttet politisk.

Men vi har også oplevet, hvor voldsom og polariseret debatten om magtanvendelse og diagnoser er blevet.

Mange forældre til børn, der har det meget svært i skolen, har følt sig ramt og er blevet utrygge. Lærere og børnehaveklasseledere er også blevet utrygge? Skal inklusionsopgaven nu løses ved, at vi skal "slæbe uadreagerende børn ned ad linoleumsgulvet", som Louise Klinge har udtalt? Nej, selvfølgelig ikke! Vi skal bare af med de gråzoner, hvor vi hører ledere og skolechefer sige, at lærerne slet ikke må røre børn af frygt for klagesager og medieomtale.

Og fronterne har været trukket meget skarpt op.

Vores budskab er klart:

Der er brug for justeringer af reglerne.

Lovforslaget er grundlæggende nødvendigt.

Men reglerne skal være tydelige, forståelige – og anvendelige i praksis.

Lærere og børnehaveklasseledere skal kunne handle hurtigt og professionelt i svære situationer – uden konstant at frygte, om de bagefter bliver hængt ud i et system, der i virkeligheden burde støtte dem.

Der skal være mindre fokus på dokumentation og jura – og mere fokus på forebyggelse, faglighed, dialog og dømmekraft.

I 2023 vedtog Børne- og Ungeudvalget i Lejre Kommune et fælles kommunalt børnesyn.

Et børnesyn, som mange faggrupper har været involveret i at udvikle. Jeg sad selv med i følgegruppen.

Og på papiret er det svært at være uenig.

Børn skal mødes af kompetente og anerkendende voksne.

Og børn gør altid det bedste, de kan, ud fra den situation, de står i.

Men vi må også sige meget tydeligt:

Børnesyn må aldrig blive en erstatning for reelle løsninger.

Børnesyn koster ikke noget.

Det kræver ikke flere hænder.

Det kræver ikke mere tid.

Det kræver ikke bedre rammer.

Det kræver først og fremmest et bestemt mindset.

Og vi ser desværre – både her i kommunen og nationalt – at børnesyn i nogle sammenhænge bruges til at undgå at tale om de strukturelle og meget konkrete problemer, som skolerne står med. Og også til at fratage læreren eller børnehaveklasselederen sit reelle pædagogiske lederskab i klassen og nedbryde autoritet og lederskab.

I den analyse, der i efteråret blev lavet af de 3 skoler, som ifølge kommunalbestyrelsen ikke lever op til de politiske ambitioner, bliver ordet “børnesyn” nævnt 46 gange.

Til gengæld savner vi helt grundlæggende begreber som:

personaleomsætning
arbejdsrelateret stress
sygefravær
og vikarproblemer.

For det er de ting, der fylder, når vi taler med jer derude. Og det har man ikke gjort, da man lavede analyserne.

Det er jo her, presset ligger.

Og det er ikke noget, man løser ved at justere den enkelte lærer eller børnehaveklasseleders tilgang.

Det løses ved at sikre ordentlige rammer, realistiske forventninger, faglig støtte – og ved at have tillid til vores professionelle dømmekraft.

Når politikerne bestiller en undersøgelse af skoler, der “ikke lever op til de politiske ambitioner”, sætter de gang i en hel masse, de slet ikke er klar over. Jeg holdt under valgkampen i efteråret møde med flere politiske kandidater fra Udvalget for Børn og Skole, og det kom helt bag på dem, hvilke konsekvenser en sådan bestilling har ude på skolerne for lærernes arbejdsmiljø.

Derfor lavede vi på kredsens en nøgletalsrapport, hvor vi kiggede på al den data, vi kunne samle om skolerne i Lejre. Formålet var at give lærerne og børnehaveklasselederne en stemme. Når skolernes kvalitet og udvikling er på dagsordenen, er det nemlig alt for tit, at man glemmer at tale med os. Det er os, der hver dag står i klasserne og gør os umage for at levere den bedst mulige undervisning til vores elever. Tit under meget svære vilkår. Derfor var mit klare budskab til politikerne: TAL MED OS!!

I forbindelse med nøgletalsrapporten og valgkampen formulerede vi i kredsstyrelsen 5 klare budskaber som vi mener, der skal til, hvis vi skal løfte skolen. De 5 budskaber gik alle politikere fra kredskontoret med i hånden. Vi vil fra kredsstyrelsens side, gerne

benytte lejligheden til at lade generalforsamling gøre de 5 budskaber til en generel udtalelse fra lærerne i Lejre Kommune:

Udtalelse fra generalforsamlingen i Lejre Lærerforening

Vi er som lærere og børnehaveklasseledere dybt bekymrede for vores folkeskole og for de arbejdsvilkår, vi oplever flere steder på skolerne. Vores hverdag på skolerne, bliver stadig mere presset. Der er mange steder ikke balance mellem den mængde af opgaver, vi skal løse, og den tid, vi har til rådighed. På flere skoler er personaleomsætningen høj, vi ser nyuddannede lærere forlade jobbet efter kort tids ansættelse, og på nogle skoler har der i dette skoleår været flere lærere langtidssygemeldte, end der tidligere har været. Det går ud over kvaliteten i vores arbejde, og det går ud over vores elevers faglighed og trivsel. Stresssygemeldinger og opsigelser koster dyrt- både økonomisk og menneskeligt.

Lærerne i Lejre mener og anbefaler:

1. Sæt tid og kvalitet i centrum

Den lokale arbejdstidsaftale bør justeres, så den reelt sikrer sammenhæng mellem opgaver og tid. Forberedelsestid skal prioriteres og beskyttes, og undervisningsnormen skal anvendes fleksibelt frem for at presses mod maksimum.

2. Sikr flere uddannede lærere og lavere personaleomsætning

Der skal udarbejdes en plan for rekruttering og fastholdelse af lærere, børnehaveklasseledere og ledere – herunder attraktive rammer, mentorordninger, karriereveje og fokus på arbejdsmiljø og balance mellem tid og opgaver.

3. Styrk inklusion gennem reel støtte

Inklusion skal bygge på ressourcer, ikke på idealer alene. Der skal være flere lærere omkring eleverne – særligt i klasser med høj kompleksitet – og hurtigere adgang til PPR og specialpædagogisk bistand.

4. Fasthold og udbyg de økonomiske investeringer i skolerne

De ekstra midler skal være varige og målrettet flere lærere, mindre elevgrupper og bedre støtteordninger. Trods investeringer i Folkeskolen lå udgiften pr. elev i Lejre Kommune i 2025 ca. 15 procentpoint under landsgennemsnittet.

Der bør arbejdes for, at Lejres udgift pr. elev kommer op på landsgennemsnittet.

5. Samarbejde og tillid

En vedvarende tillidsbaseret dialog mellem lærere, ledelse og politikere skal være kernen i fremtidens skoleudvikling i Lejre. Lejre Lærerforening ønsker at starte et samarbejde med Lejre Kommune om professionel kapital på skolerne.

13

Vi står lige nu midt i nogle meget vigtige overenskomstforhandlinger – OK26.

Det store bord er landet, og der er indgået et samlet forlig på det kommunale område.

Da Gordon første gang gik ind til organisationsforhandlingerne, kom jeg til at tænke på min yngste derhjemme. Hun blev 18 år i fredags. Inden fødselsdagen havde hun – på sædvanlig vis – lavet en meget udførlig ønskesky, som blev sendt rundt til familie og venner. Og blandt ønskerne var der ikke mindre end 7 biler, hun havde fundet på Bilbasen.

Jeg ved, at hver gang Gordon går ind til forhandlingerne, så har han også jeres ønskesky med. Og den er ikke så urimelig som min datters bil-ønsker, selvom det desværre nok stadig er sådan, det ses fra den anden side af bordet.

Vi ønsker os en arbejdstid, der hænger sammen.

Vi ønsker os tid til at forberede ordentlig undervisning.

Og vi ønsker os rammer, der gør det muligt at lykkes med opgaven.

For vi ved godt, hvad virkeligheden er.

Lærerarbejdet er i dag præget af et meget højt tempo, mange samtidige opgaver og meget lidt luft i hverdagen.

Vi ved, at alt for mange lærere og børnehaveklasseledere bliver ramt af stress.

Vi ved, at mange nyuddannede forlader folkeskolen igen tidligt i deres arbejdsliv.

Og vi ved, at arbejdstiden spiller en helt afgørende rolle for både arbejdsmiljøet, kvaliteten i undervisningen og muligheden for at fastholde lærere og børnehaveklasseledere i folkeskolen.

Men vi må også være ærlige:

Det er rigtig svært at komme i mål med arbejdstiden ved denne overenskomst.

Og det er en stor skuffelse, at det stadig er så svært at tale med KL om.

For uden forbedringer her løser vi ikke de grundlæggende problemer.

Men det betyder ikke, at kampen er opgivet.

Vi bliver ved.

For det er ganske enkelt for vigtigt til, at vi kan lade det ligge, heller ikke selvom det ser rigtig svært ud.

Det er også rigtig svært at komme i mål med forbedringer for seniorerne.

Det har vi ellers håbet på – ikke mindst fordi man på statens område lykkedes med at lave nogle mindre forbedringer.

Men KL gik ind til forhandlingerne med et meget klart fokus på, at arbejdsudbuddet ikke måtte falde.

Og derfor er det også rigtig svært at lave de forbedringer, vi ønsker os.

Det er bekymrende.

For hvis vi vil fastholde erfarne lærere og børnehaveklasseledere, så kræver det også, at der er rammer, som gør det muligt at holde til arbejdet – også sidst i arbejdslivet.

Når det er sagt, så er der også elementer i det samlede kommunale forlige, som er positive.

Der er aftalt gode generelle lønstigninger.

Der er forbedringer i forhold til barns sygedage.

Og der er indført en fritvalgsordning, som giver en vis fleksibilitet.

Det er gode resultater.

Men vi ved også, at nye rettigheder kun giver reel værdi, hvis der også er ressourcer til at føre dem ud i livet.

Når nogen får mulighed for at holde fri, skal der også være kolleger eller vikarer til at tage over.

Ellers ender belastningen bare hos dem, der er tilbage.

Og derfor bliver det også en vigtig opgave for os at holde øje med, hvordan aftalerne bliver udmøntet lokalt.

For når vi betaler for noget ved overenskomstbordet, skal forbedringerne også kunne mærkes ude på skolerne.

I Lejre Lærerforening har vi også vores egne udfordringer.

Organiseringsgraden falder.

I 2012 var 95,5 procent af lærerne og børnehaveklasselederne i Lejre organiseret.

I dag er tallet omkring 86,5 procent.

Faldet er større i Lejre end på landsplan.

Og det er alvorligt.

For fagforeningen er kun så stærk, som medlemmerne gør den.

Når vi bliver færre, står vi svagere –

Derfor bliver organisering og udvikling også en vigtig opgave for os Lejre Lærerforening fremover. Vi skal mere ud på skolerne og møde jer og jeres nye kolleger. Vi skal gøre værdien af, at vi står sammen i et fagligt og solidarisk fællesskab synligere.

I november fik Lejre Kommune ny kommunalbestyrelse og ny borgmester.

I den forgangne valgperiode har vi haft et tæt og konstruktivt samarbejde med den tidligere borgmester og udvalgsformand.

Vi har oplevet en reel politisk optagethed af skoleområdet.

Og de seneste to budgetter har faktisk givet et løft.

Vi blev lovet flere lærere.

Sidste skoleår kunne vi desværre ikke se det tydeligt i tallene.

Men i dette skoleår er vi faktisk blevet flere.

Det glæder os.

Men det politiske regnestykke, der talte om omkring otte flere lærere på hver skole, holder ikke i virkeligheden.

Pengene får hurtigt ben at gå på.

Og der skal hele tiden prioriteres lokalt. Nogle skoler har stadig virkelig svært ved at få økonomien til at hænge sammen og mærker ikke forbedringerne. Det er de samme skoler, som har problemer med at leve op til de politiske ambitioner. Måske er der her en sammenhæng?

Derfor bliver vi ved med at gentage en meget enkel pointe:

Stresssygemeldinger og opsigelser er ekstremt dyre.

Både økonomisk for skolerne og kommunen.

Men først og fremmest menneskeligt og fagligt.

Det koster eleverne.

Det koster kollegerne.

Og det koster skolen som fællesskab.

På kontoret i Lejre Lærereforening har der de seneste måneder været usædvanligt travlt.

Og det siger noget om, hvor presset hverdagen er rundt omkring på skolerne.

Noget af det allerførste, vi vil gøre efter denne generalforsamling, er derfor at invitere borgmester Michael Ralf og udvalgsformand Amanda Badou til et møde.

Vi ønsker at få startet et tæt og konstruktivt politisk samarbejde for de kommende år.

For vi tror på dialog. Vi tror på sammen om skolen.

Vi tror på, at løsninger skabes i fællesskab.

Og vi tror på, at skolen fortjener en helt central plads i kommunens prioriteringer.

Kære kolleger

Skolen kan ikke løfte sig selv.

Den løftes af jer.

Af jeres faglighed.

Af jeres engagement.

Af jeres relationer til børn og unge.

Og af jeres vilje til hver eneste dag at tage ansvar for noget, der er større end jer selv.

Derfor vil vi også blive ved med at insistere på:

ordentlige rammer,
ordentligt arbejdsmiljø,
ordentlig økonomi
og tillid til lærerprofessionen.

Tak for jeres indsats – og tak for jeres opbakning til Lejre Lærereforening.